

การพัฒนาการปฏิบัติงานของ อาสาสมัครตำรวจบ้านในประเทศไทย

The Development of Performance of the Volunteer Police in Thailand

รมย์สิทธิ์ วิทยาลัย*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านในปัจจุบัน ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน เสนอแนวทางการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านที่เหมาะสมกับบริบทของตำรวจไทย ใช้แบบบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยเชิงคุณภาพและใช้แบบสอบถามในการตรวจสอบเพื่อยืนยันองค์ประกอบตามทฤษฎีโดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรจากอาสาสมัครตำรวจบ้านในพื้นที่สถานีตำรวจภายในตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก ผู้บริหารของสถานีตำรวจ ผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาชีพต่างๆ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่เป็นตำรวจ และคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานตำรวจ (กต.ตร.) ภาคประชาชน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ t-Test one-way ANOVA χ^2 วิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยโมเดลลิสเรล จากการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ พบว่าความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านในประเทศไทยประกอบด้วยปัจจัย 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล

* นักศึกษาปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม, ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคลของอาสาสมัคร ตำรวจบ้าน ส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยโมเดลลิสเรล พบว่า สิ่งเร้า/กระตุ้นทั้งสามด้าน มีค่าขนาดอิทธิพล กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านในประเทศไทย ค่อนข้างสูง

Abstract

This research aimed to study the performance of volunteer police in the present, the effect of factors influencing the performance of the volunteer police, propose the appropriate performance to the context of the police officers in Thailand by using data on qualitative research and questionnaires to verify the theory by demographic data collection from the police volunteers in Phitsanulok province, police executives, professionals of various fields, the police officers who work as policemen, and The Committee of Police Work Administration Audit and Monitoring. The statistics used in the analysis is the analysis of variance. Statistical hypothesis testing and statistical t, F, correlation analysis and multiple regression analysis of the causal relationship of variables using LISREL model analysis were used in the study. The analysis of the survey revealed that there are 3 aspects of the causal relationship of the performance of the volunteer police in the country; personal characteristics, participation, and personnel management of the subjects. The analysis of the causal relationship of variables using LISREL model analysis showed that the effect size and the operational effectiveness of stimulus / stimuli on the three aspects of the volunteer police in Thailand were rather high.

บทนำ

สถานการณ์โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม โดยมีการเปิดเสรีทางการค้า มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิตและการบริการ ทางด้านการเมืองมีการเปลี่ยนแปลงจากระบบอำนาจ อธิปไตยของชาติซึ่งมีลักษณะความเป็นรัฐสูงไปสู่การรวมตัวของกลุ่ม ภูมิภาคต่างๆ มากขึ้น สภาพความเป็นพรมแดนลดลง ทางด้านสังคมมีการเปลี่ยนแปลงของประชากรไปสู่สังคมสูงวัย มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานของผู้คน และแรงงานอย่างต่อเนื่อง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมมีความสลับ ซับซ้อนมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้นำมาซึ่งความไร้ระเบียบต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง และปัญหาอาชญากรรม¹

ในการปฏิบัติงานของตำรวจในรูปแบบเดิมนั้น ตำรวจกับชุมชน แยกจากกัน² และบางครั้งตำรวจก็มีทัศนคติในทางลบต่อชุมชนและเห็นเป็น ฝ่ายตรงข้ามมาคอยจับผิดพฤติกรรมของตำรวจ³ ประกอบกับข้าราชการ โดยส่วนใหญ่ยังยึดติดกับค่านิยมเป็นเจ้าของมุลนาย ชอบใช้อำนาจสั่งการ ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอ ความคิดเห็น ร่วมปฏิบัติและตรวจสอบการทำงานในการปฏิบัติงานข้าราชการ จะเป็นผู้กำหนดบทบาทและกิจกรรมในการแก้ปัญหา มิได้เป็นการแสวงหา ความร่วมมือจากประชาชน โดยประชาชน ชุมชน หรือท้องถิ่น ไม่มีส่วนร่วมใน การจัดการ อีกทั้งหลักนิยมในการปฏิบัติงานของตำรวจยังมีความเชื่อที่ว่า

¹ ไสภณ ศรีวพจน์. ยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกันของประชาชนในคณะกรรมการ ตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธร: กรณีศึกษาตำรวจภูธรภาค 7. 2549.

² เฉลิมเกียรติ ศรีวรขาน. หลักการและแนวคิดการป้องกันอาชญากรรมแบบมีส่วนร่วม. 2553.

³ ไสภณ ศรีวพจน์. ยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมกันของประชาชนในคณะกรรมการ ตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธร: กรณีศึกษาตำรวจภูธรภาค 7. 2549.

การป้องกันที่ดีคือการใช้กำลังสายตรวจ เพราะการปรากฏตัวของตำรวจจะมีส่วนช่วยระงับยับยั้งการกระทำผิดได้ ซึ่งเป็นการมุ่งเน้นการบังคับใช้กฎหมายโดยเคร่งครัด ดังนั้น หน่วยงานในระดับสถานีตำรวจ ยังคงมีความเชื่อและยึดติดกับวิธีการใช้สายตรวจตามปกติเป็นส่วนใหญ่ และเป็นการดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงฝ่ายเดียว กรณีมีปัญหาเกินกว่ากำลังที่มีอยู่ คำตอบต่อสาธารณชนคือกำลังตำรวจมีน้อย งบประมาณจำกัด ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติงานมีจำกัด⁴

การพัฒนาการมีส่วนร่วมระหว่างตำรวจกับประชาชน (Partnership) ถือเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานแบบตำรวจรูปแบบใหม่ บนพื้นฐานแห่งความเชื่อและความไว้วางใจที่แต่ละฝ่ายมีต่อกัน ซึ่งปัจจัยแห่งความสำเร็จขึ้นอยู่กับประชาชน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความเก่งกาจสามารถของตำรวจ⁵ หากชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งทุกด้าน ระบบต่างๆ ก็จะเข้าที่มั่นคง ถ้าชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็ง ก็จะสามารถจัดการเรื่องต่างๆ ไปได้เกือบหมด เพราะฉะนั้น ระบบต่างๆ รวมทั้งระบบตำรวจ ควรจะต้องเชื่อมโยงกับชุมชนท้องถิ่นแบบเกื้อกูลหรือหนุนช่วยกัน และต้องเสริมสร้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและได้ตระหนักถึงการเป็นเจ้าของพื้นที่และเป็นเจ้าภาพหลักในการแก้ปัญหา ไม่ปล่อยให้ปัญหามาของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพียงลำพังฝ่ายเดียว โดยตำรวจกับประชาชนต้องเป็นหนึ่งเดียวกันและร่วมมือช่วยเหลือกันและกันอย่างเต็มที่ ภายใต้ปรัชญาที่ว่า “ตำรวจคือประชาชน ประชาชนคือตำรวจ (The police are the public and the public are the police)”

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2555 กำหนดให้สถานีตำรวจจัดให้มี “อาสาสมัครตำรวจบ้าน” อันเป็นการส่งเสริมและแสวงหาการมีส่วนร่วมกับประชาชนและชุมชนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ “ว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. 2551” โดยระเบียบดังกล่าวได้กำหนดให้ หน่วยงานปฏิบัติระดับ

⁴ เอลิมเกียรติ ศรีวรขาน. ล.ด.

⁵ พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์. ล.ด.

สถานีดำเนินการตามกระบวนการการมีส่วนร่วม โดยคัดเลือกตัวแทนของประชาชนในหมู่บ้านมาทำหน้าที่เป็น “อาสาสมัครตำรวจบ้าน” หมู่บ้านละ 5-10 คน เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างแท้จริง นับว่าเป็นแนวทางใหม่ที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นทางการ โดยให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นอาสาสมัครที่อยู่ในสายการปฏิบัติของตำรวจโดยตรง สอดรับกับหลักการการมีส่วนร่วมอันเป็นหลักที่สำคัญของการบริหารบ้านเมืองที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาล (Good Governance)⁶

การมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบของอาสาสมัครตำรวจบ้านได้เริ่มดำเนินการอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมตั้งแต่ปี 2551 แต่เมื่อพิจารณาจากสถิติอาชญากรรมของสำนักงานตำรวจแห่งชาติปรากฏว่า ยังมีแนวโน้มของอาชญากรรมที่สูงขึ้นในทุกๆ ปี จึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปแบบของอาสาสมัครตำรวจบ้านนั้นมีปัญหาข้อขัดข้องในการขับเคลื่อนหรือการนำนโยบายสู่การปฏิบัติหรือไม่อย่างไร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจทุกระดับ ผู้นำท้องถิ่น ประชาชน รวมทั้งประชาชนที่ทำหน้าที่อาสาสมัครตำรวจบ้านเองมีความรู้ความเข้าใจในหลักการมีส่วนร่วมและบทบาทอำนาจหน้าที่มากน้อยเพียงใด มีการดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของระเบียบกฎหมาย หรือนโยบายของรัฐหรือไม่ ควรที่จะต้องดำเนินการในรูปแบบใดที่จะเหมาะสมกับบริบทของตำรวจไทยในยุคปัจจุบัน

ดังนั้นงานวิจัยนี้ได้เห็นความสำคัญของ ประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน ผู้วิจัยจึงต้องการค้นหาขนาดอิทธิพลและศึกษาความแปรปรวนของขนาดอิทธิพลของปัจจัยภายในบุคคลและปัจจัยภายนอกบุคคล และปัจจัยชีวสังคมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน โดยการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและนำข้อค้นพบที่ได้จากการทำวิจัยเชิงคุณภาพ มาสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ยืนยันองค์ประกอบ ทำการวิเคราะห์

⁶ ถวิลวดี บุรีกุล. การยกระดับการบริหารสาธารณะด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน: นวัตกรรมของการสร้างธรรมาภิบาลและการเมืองฐานประชาชน. 2548.

องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis) โดยการวิเคราะห์โครงสร้างเชิงเส้นแบบจำลองสมมติฐานเชิงเส้นของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างองค์ประกอบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครบ้าน

วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

1. ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านในปัจจุบัน
2. ศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน
3. เสนอแนวทางการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านที่เหมาะสมกับบริบทของตำรวจไทย

ขอบเขตของประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยการสำรวจเอกสารเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมในรูปแบบอาสาสมัครตำรวจบ้านของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำรวจเอกสารเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจบ้านที่มาช่วยปฏิบัติงานของตำรวจบ้านในต่างประเทศ สำรวจอนุทินชีวิตประจำวัน (Routinize Behavior) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยการรวบรวมข้อเท็จจริงในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันของอาสาสมัครตำรวจบ้านทั้ง 18 สถานีตำรวจในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลกว่ามีการปฏิบัติงานกันอย่างไร นอกจากนี้ยังได้ทำการสำรวจผลการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจับกุมของอาสาสมัครตำรวจบ้าน (Historical case) ของสถานีตำรวจภูธรของตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลกทั้ง 18 สถานี

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงการรับรู้ต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านของประเทศไทย ตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ว่าด้วยการส่งเสริมให้ประชาชน ชุมชน ท้องถิ่นและองค์กรมีส่วนร่วมในกิจการตำรวจ พ.ศ. 2551

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่สำหรับศึกษาคือจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งเป็นที่ตั้งของ ตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก และตำรวจภูธรภาค 6 โดยจังหวัดพิษณุโลกเป็น จังหวัดที่มีความสำคัญโดยเป็นศูนย์กลางการบริหารของภาคเหนือตอนล่าง

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในปี พ.ศ. 2554 - 2555

การทบทวนวรรณกรรม

1. การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management)
2. หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)
3. การมีส่วนร่วมของประชาชน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการตำรวจ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารองค์การ
6. จังหวัดพิษณุโลก
7. อนุทินการดำเนินชีวิต (Routinize Behavior) และการปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจับกุม ของอาสาสมัครตำรวจบ้าน (Historical Case)
8. รูปแบบของอาสาสมัครในต่างประเทศ
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยนี้ คืออาสาสมัครตำรวจบ้านในพื้นที่สถานีตำรวจ ภายในตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 18 สถานี ผู้บริหารของสถานีตำรวจ ผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาซีพีต่างๆ รวม 6 คน เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่เป็น ตำรวจชุมชน จำนวนทั้งสิ้น 212 คน และคณะกรรมการตรวจสอบและติดตาม

การบริหารงานตำรวจ (กต.ตร.) ภาคประชาชน จำนวนทั้งสิ้น 150 คน การวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากร ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบการสนทนากลุ่ม แบบบันทึกการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม แบบบันทึกสัมภาษณ์เชิงลึก การตรวจสอบเพื่อยืนยันองค์ประกอบตามทฤษฎีเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) (1 = เห็นด้วยน้อยที่สุด และ 5 = เห็นด้วยมากที่สุด) มี 6 ตอนดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของอาสาสมัครตำรวจบ้านตามแนวคิดของตำรวจชุมชน
2. แบบสอบถามวัดการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจบ้าน
3. แบบสอบถามวัดการบริหารงานบุคคลของอาสาสมัครตำรวจบ้าน
4. แบบสอบถามวัดประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของ อส.ตร.
5. ข้อเสนอแนะ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นได้ทดลองแจกจำนวน 100 คน และตรวจสอบคุณสมบัติของแบบสอบถามที่จะทำการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันโดยพิจารณาคุณลักษณะของข้อคำถามด้วยการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของข้อคำถามรายข้อพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า r_{xx} มากกว่า 0.3 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่า S_i มากกว่า 0 ขึ้นไป และพิจารณาค่านำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ที่มากกว่า 0.3 จากการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยใช้วิธีการดังกล่าว เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์รายข้อ (Item Analysis) โดยพิจารณาว่าข้อคำถามข้อใดบ้างที่มีคุณสมบัติวัดองค์ประกอบของแบบวัดความมีวินัยในตนเองผู้วิจัย ใช้การสกัดแบบองค์ประกอบหลักด้วยวิธี Unweighted Least Squares หมุนแบบออร์โธกอนอล (Orthogonal) โดยใช้วิธี Varimax ใช้เกณฑ์ในการสกัดองค์ประกอบที่มีค่าไอเกน (eigen value) เท่ากับหรือมากกว่า 1 ขึ้นไป

การวิเคราะห์ทางสถิติ

งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ทางสถิติดังนี้ 1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา 2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อทดสอบความแตกต่างของค่าขนาดอิทธิพลระหว่างกลุ่ม โดยใช้ t-Test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านโดยใช้การวิเคราะห์ด้วยโมเดลลิสมัล

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านพบว่า 1. ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลมีความจำเป็นต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านจำเป็นต้องสรรหามูลบุคคลที่มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย ด้านทรัพยากร และมีประสบการณ์ในการทำงาน 2. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจบ้าน พบว่ามีส่วนร่วมเพียงเล็กน้อย และส่วนใหญ่จะเป็นเพียงผู้รับคำสั่งเพื่อปฏิบัติเท่านั้น การปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน ทำให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินมากขึ้นหรือไม่ มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรบ้างจากการปฏิบัติงาน 3. ปัจจัยด้านการบริหารจัดการของอาสาสมัครตำรวจบ้าน พบว่า ด้านการคัดเลือกประชาชนในชุมชนที่จะมาทำหน้าที่อาสาสมัครตำรวจบ้าน เป็นหน้าที่ของตำรวจชุมชนที่เป็นหลักในการดำเนินการทุกขั้นตอน ทางสถานีตำรวจไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคัดเลือกแต่อย่างใด เพียงแต่สั่งการตามลำดับชั้นให้มีการปฏิบัติเท่านั้น ด้านการฝึกอบรม พบว่า มีการจัดฝึกอบรมครั้งสำคัญเพียงครั้งเดียวการฝึกอบรมจะเป็นลักษณะของการฝึกทบทวน ซึ่งตำรวจชุมชนจะมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการทุกขั้นตอน ตั้งแต่การจัดหาสถานที่ที่กำหนดให้สถานีตำรวจ

เป็นสถานที่ฝึกอบรม การกำหนดหลักสูตร หัวข้อวิชาที่ใช้ในการฝึกอบรม และ กำหนดระยะเวลาในการฝึกอบรม โดยใช้ระยะเวลาในการฝึกเพียง 1-2 วัน เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณ **ด้านแรงจูงใจ** พบว่า แรงจูงใจของ ประชาชนในชุมชนที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครตำรวจบ้านนั้นมีหลาย สาเหตุ มีการดำเนินการหลายรูปแบบ **ด้านการรับรู้ (Perception)** ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร ทักคนคดี และการตระหนักรู้ต่อบัญหาอาชญากรรมในชุมชน พบว่า ที่ผ่านมา ไม่มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินการของอาสาสมัครตำรวจบ้านโดยการจัดอบรมให้ความรู้ สัมมนา หรือแจกใบปลิว แผ่นพับแต่อย่างใด ผู้กำกับเมื่อรับนโยบายมาก็จะสั่งการไป ตามลำดับชั้นให้ตำรวจชุมชนรับคำสั่งไปปฏิบัติ และตำรวจชุมชนจะเป็น ผู้ดำเนินการด้วยตนเอง โดยที่ไม่ทราบถึงขั้นตอนในการดำเนินการตามระเบียบ ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติฯ 4. **ปัจจัยด้านงบประมาณ** พบว่า เป็นปัญหา ที่สำคัญที่สุดของการดำเนินการทุกอย่างของอาสาสมัครตำรวจบ้านเพราะ ผู้บังคับบัญชาระดับหัวหน้าสถานีตำรวจ หรือระดับสูงกว่า ไม่ได้มีส่วนร่วมใน การขอรับการสนับสนุนงบประมาณดังกล่าวแต่อย่างใด และงบส่วนใหญ่ที่ใช้ ในการดำเนินการมาจากงบของท้องถิ่น หรืองบส่วนตัวของอาสาสมัคร ตำรวจบ้านที่เรียกกันเอง 5. **ปัจจัยด้านประสิทธิผลการปฏิบัติงาน** พบว่า ประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน คือ ความมั่นใจในความปลอดภัยในชีวิตและ ทรัพย์สินเป็นปัจจัยที่สำคัญในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน ซึ่งจะ นำไปสู่ความร่วมมือของชุมชน ส่งผลต่อความรู้สึกรักของประชาชนในชุมชน

ส่วนที่ 2 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการ ปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน

ผู้วิจัยได้เสนอโมเดลความสัมพันธ์ของค่าขนาดอิทธิพลระหว่างปัจจัย ต่างๆ กับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน พบว่า การวิเคราะห์เชิงปริมาณที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพที่ได้จาก การสัมภาษณ์เจาะลึกจากผู้เชี่ยวชาญสาขาวิชาชีพต่างๆ หลังจากการนำผลที่ได้ จากการสัมภาษณ์มาแล้วสรุปได้ว่าการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจ

บ้านขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่นำมาศึกษาทั้งทางตรงทางอ้อม และโดยรวม เช่น

1. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจบ้าน จะประกอบด้วย ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ การศึกษา รายได้ ประสบการณ์ และ ปัจจัยการมีส่วนร่วม เช่น การวางแผน การคิดค้นหาสาเหตุ การร่วมรับผลประโยชน์ การประเมินผล
2. ปัจจัยด้านการบริหารงานทั่วไปของอาสาสมัครตำรวจบ้าน จะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ การติดต่อสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ การตระหนักรู้ถึงปัญหาอาชญากรรมในชุมชน แรงจูงใจ การฝึกอบรมงบประมาณ การคัดเลือก ทักษะคนดี เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับมากแต่หากสังเกตจากการประมวลผลที่ละเอียดรอบคอบควบคู่ไปกับผลที่ได้จากการวิเคราะห์เชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เจาะลึก จะได้ข้อค้นพบโดยสรุปที่ถูกต้องเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ทั้งในเชิงวัตถุวิสัย (Objectivity) และอัตตวิสัย (Subjectivity) ดังที่ได้นำเสนอในข้างต้น

ส่วนที่ 3 การตรวจสอบองค์ประกอบเชิงยืนยันการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านในประเทศไทย เป็นการตรวจสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ว่ามีความกลมกลืนกันหรือไม่โดยพิจารณาจากค่าสถิติและดัชนีบ่งชี้ความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์ ได้แก่ดัชนีความกลมกลืนเชิงสัมบูรณ์ (Absolute Fit Index) ดัชนีความสอดคล้องเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index) ดัชนีความสอดคล้องเชิงประหยัด (Parsimonious Fit Index) และดัชนีวัดความพอเพียงของขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Critical N)

ตารางที่ 1 ค่าสถิติวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านในประเทศไทย

Goodness of Fit Measure	เกณฑ์	Calculation of Measure : Hypothesized Model	ผลการพิจารณา
Absolute Fit Index			
Likelihood Ratio Chi-Square Statistic (χ^2)	ควรไม่มีนัยสำคัญ	127.72	ผ่านเกณฑ์
relative $\chi^2 v(\chi^2/df)$	ไม่เกิน 2	1.388261	ผ่านเกณฑ์
Goodness of Fit Index (GFI)	มากกว่า 0.90	0.91	ผ่านเกณฑ์
Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)	มากกว่า 0.90	0.92	ผ่านเกณฑ์
Root Mean Squared Residuals (RMR)	น้อยกว่า 0.05	0.012	ผ่านเกณฑ์
Root Mean Squared Error of Approximation (RMSEA)	น้อยกว่า 0.80	0.016	ผ่านเกณฑ์
P-Value for Test of Close Fit	น้อยกว่า 0.05	0.012	ผ่านเกณฑ์
Incremental Fit Index			
Normed Fit Index (NFI)	มากกว่า 0.90	0.95	ผ่านเกณฑ์
Incremental Fit Index (IFI)	มากกว่า 0.90	0.94	ผ่านเกณฑ์
Comparative Fit Index (CFI)	มากกว่า 0.90	0.94	ผ่านเกณฑ์
Parsimonious Fit Index			
Parsimonious Goodness of Fit Index (PGFI)	มากกว่า 0.05	0.54	ผ่านเกณฑ์
Parsimonious Normed Fit Index (PNFI)	มากกว่า 0.05	0.71	ผ่านเกณฑ์
Critical N (CN)	200	256.58	ผ่านเกณฑ์

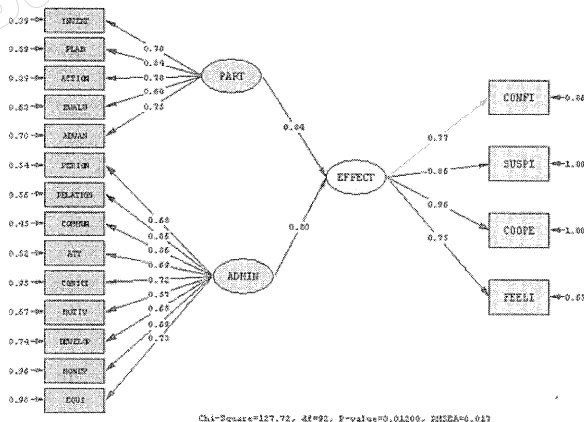
จากตาราง 1 พบว่า โมเดลมีค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square: χ^2) เท่ากับ 127.72 องศาความเป็นอิสระ (Degree of freedom: df) เท่ากับ 92 ค่าไค-สแควร์สัมพันธ์ (Relative Chi-square: χ^2/df) เท่ากับ 1.388 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าเกณฑ์การพิจารณาคือ 2.00 ซึ่งสามารถแปลความหมายได้ว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาประกอบกับดัชนีชี้วัดความกลมกลืนค่าอื่นๆ ได้แก่ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (Goodness of

Fit Index: GFI) มีค่าเท่ากับ 0.91 ที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาซึ่งต้องมีค่ามากกว่า 0.90 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.92 ที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาซึ่งต้องมีค่ามากกว่า 0.90 อีกทั้งค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (Root Mean Square Residual: RMR) มีค่าเท่ากับ 0.012 ที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาซึ่งต้องมีค่าน้อยกว่า 0.05 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual: SRMR) มีค่าเท่ากับ 0.016 ที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาซึ่งต้องมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าโมเดลการวิจัยสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านในประเทศไทย ประกอบด้วย ปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยการมีส่วนร่วม ปัจจัยการบริหาร ปัจจัยการปฏิบัติงาน นำมาวิเคราะห์ทางสถิติโดยใช้ Factor Analysis และ Path Analysis พบว่ามีความเชื่อมโยงและสอดคล้องกันอย่างชัดเจน

ภาพที่ 1 โมเดลความสัมพันธ์ระหว่างตั้งบ่งชี้

กับค่าขนาดอิทธิพลของโครงสร้างด้านวินัยในตนเอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านในประเทศไทยมี 2 ปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านในประเทศไทย

1. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของอาสาสมัครตำรวจบ้านพบว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่มีอิทธิพลทางตรง (Direct Effect) ต่อปัจจัยประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.84
2. ปัจจัยด้านการบริหารงานบุคคลของอาสาสมัครตำรวจบ้าน พบว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญที่มีอิทธิพลทางตรง (Direct Effect) ต่อปัจจัยด้านประสิทธิผลของการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร มีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพล เท่ากับ 0.80 ซึ่งเป็นทางเลือกที่จะดำเนินการในการพัฒนาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านในประเทศไทยให้ประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

1. ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านมีสาเหตุทั้งจากปัจจัยภายในที่เป็นข้อจำกัดของระบบเอง และจากปัจจัยแวดล้อมจากภายนอก ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงระบบของโครงสร้างการคัดเลือก การฝึกอบรม งบประมาณ รวมทั้งควรพัฒนาและส่งเสริมให้อาสาสมัครในทุกด้านให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ ควรถ่ายทอดความรู้หรือเทคโนโลยีการผลิต อีกทั้งควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างอาสาสมัครตำรวจบ้าน ตำรวจ ประชาชน ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม
2. สำนักงานตำรวจควรมีการส่งเสริมและพัฒนาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านโดยปรับเปลี่ยนบทบาทของหน่วยงานสนับสนุน อันมีหน่วยงานหลักของภาครัฐที่ดำเนินงานเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมกลไกการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมด้านงบประมาณ ด้านประสิทธิผลการทำงาน เพื่อยกระดับศักยภาพพัฒนาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน นอกจากนี้ควรส่งเสริมบทบาทของหน่วยงานอื่นๆ ที่ทำหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมทางด้านพัฒนาการ

ปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้าน ทั้งนี้ควรจะมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยให้ชัดเจนและลดหน้าที่ที่ซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้มีการสนับสนุนและส่งเสริมพัฒนาการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรทำการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านในอาสาสมัครอื่นเพิ่มเติมเนื่องจากมีสภาพบริบทที่แตกต่างกันเพื่อนำข้อค้นพบมาเปรียบเทียบกัน
2. ควรทำการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของอาสาสมัครตำรวจบ้านในตัวแปรแฝงและตัวแปรประจักษ์ ซึ่งจะสามารถทำให้ทราบค่าอิทธิพลของตัวแปรแฝงแต่ละปัจจัยที่จะเป็นประโยชน์สำหรับนักวิชาการการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องในการนำไปใช้
3. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อการศึกษาเชิงลึกโดยอาศัยตัวแปรที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นการยืนยันข้อค้นพบว่าตรงกันหรือไม่และมีอะไรที่แตกต่าง หลังจากนั้นนำข้อค้นพบที่ได้จากการวิจัยทั้งสองวิธีสร้างเป็นข้อสรุปของงานวิจัยในภาพรวม

รายการอ้างอิง

- เฉลิมเกียรติ ศรีวรขาน. *หลักการและแนวความคิดการป้องกันอาชญากรรมแบบมีส่วนร่วม*. กรุงเทพมหานคร: โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, 2553.
- ถวิลวดี บุรีกุล. *การยกระดับการบริหารสาธารณสุขด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชน: นวัตกรรมของการสร้างธรรมาภิบาลและการเมืองฐานประชาชน*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ, 2548.
- พงศ์พัฒน์ ฉายาพันธุ์. *ผลการปฏิบัติงานโครงการ "ตำรวจกองปราบ ผู้รับใช้ชุมชน (Community Policing)"*. กรุงเทพมหานคร: กองบังคับการปราบปราม กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง, 2551.
- โสภณ ศรีวพจน์. *ยุทธศาสตร์การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามการบริหารงานสถานีตำรวจภูธร: กรณีศึกษาตำรวจภูธรภาค 7*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2549.